

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського
національного університету

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: СТАН ТА НАПРЯМИ
ВДОСКОНАЛЕННЯ

Спеціальність: 072 – фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна програма: Фінанси

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи Фвнм-21
О.А. Музика

Вінниця – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Сутність і значення фінансової політики підприємства.....	5
1.2 Організаційні основи формування і реалізації фінансової політики підприємства.....	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	17
2.1. Загальна характеристика досліджуваного підприємства.....	17
2.2 Аналіз фінансової діяльності ТОВ-підприємство «АВІС».....	23
2.3 Оцінка фінансової політики ТОВ-підприємство «АВІС».....	29
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ - ПІДПРИЄМСТВО «АВІС».....	35
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	54

ВСТУП

Фінансова політика підприємства є важливим елементом його управлінської діяльності, оскільки визначає основні напрямки використання фінансових ресурсів та забезпечення фінансової стабільності. В умовах динамічного розвитку економіки, глобалізації ринків та зростаючої конкуренції ефективна фінансова політика стає особливо важливою для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Сучасні підприємства стикаються з численними викликами, зокрема, коливаннями ринкових умов, змінами в законодавчій базі та ризиками, пов'язаними з зовнішньою економічною політикою. Це вимагає від менеджменту гнучкості у прийнятті рішень та здатності адаптувати фінансову політику відповідно до зовнішніх та внутрішніх факторів.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є систематизація теоретико-методичних положень, аналіз сучасного стану та обґрунтування практичних рекомендацій щодо вдосконалення фінансової політики підприємства за умов глобалізаційних процесів.

Досягнення мети передбачає вирішення наступних завдань:

- розкрити теоретико-методологічні підходи до визначення економічної сутності та значення фінансової політики підприємства;
- обґрунтувати організаційні аспекти реалізації фінансової політики підприємства;
- здійснити аналіз організаційно-економічної діяльності підприємства;
- оцінити ефективність здійснення фінансової політики на ТОВ-підприємство «ABIC»;
- запропонувати напрями вдосконалення фінансової політики ТОВ - підприємство «ABIC».

Об'єктом дослідження є процес оцінки фінансової політики ТОВ-підприємство «АВІС». Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів вдосконалення фінансової політики підприємства.

Методи дослідження. У даному дослідженні було використано різноманітні наукові методи, включаючи методи збору та аналізу інформації, використання графіків для візуалізації результатів, статистичний аналіз для вивчення динаміки показників та метод узагальнення для формулювання висновків і висловлення суттєвих висновків, табличний метод для систематизації обчислень.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативні акти України, дані соціологічних досліджень, статистичні дані, монографії, а також наукові праці і методичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, періодичні видання за обраною для дослідження тематикою та дані досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Випускна кваліфікаційна робота містить результати прикладного характеру, спрямовані на ефективний розвиток підприємства.

Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, списку літературних джерел та містить 11 таблиць, 6 рисунків. Обсяг випускної кваліфікаційної роботи становить 52 сторінки комп'ютерного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність і значення фінансової політики підприємства

Взаємозв'язок і узгодженість напрямів розвитку бізнесу та розробка механізму досягнення поставлених цілей через використання фінансових ресурсів реалізуються через фінансову політику. У світовій практиці розробка фінансової політики вже давно стала загальноприйнятим способом задання напрямку і визначення конкретних заходів розвитку підприємства. З поглибленням ринкових відносин у нашій країні та розширенням міжнародних економічних зв'язків фінансова політика підприємства стає одним з важливих елементів забезпечення його конкурентоспроможності та успішної виробничо-фінансової діяльності. Фінансова політика використовується для розрахунку економічної доцільності бізнес-ідей та прийнятності інвестиційних рішень, а також для оцінки ефективності розподілу фінансових ресурсів за окремими напрямками діяльності.

Поняття «фінансова політика» поєднує в собі дві категорії: «політика» і «фінанси». Якщо говорити про політику в цілому, то це загальна спрямованість, характер діяльності, лінія поведінки в чомусь, певне ставлення до когось або чогось [11].

Слово «політика» має іноземне походження і перекладається з грецької мови як «мистецтво управління країною». Словник іншомовних слів визначає «політику» як «методи і засоби досягнення цілей і завдань, діяльність органів державної влади та державного управління» [29]. Останнім часом термін «політика» використовується не тільки щодо управління державою, але й для опису економічної діяльності. Наприклад, його часто вживають у

словосполученнях «економічна політика», «ринкова політика», «цінова політика», «фінансова політика». Сьогодні економічна теорія та фінансова теорія розглядають фінанси насамперед як систему економічних, грошових і виробничих відносин. Наприклад, словник визначає фінанси як систему грошових відносин у країні та загальну суму грошових коштів, якими володіє країна [11].

Таким чином, поняття фінанси підприємства включає в себе грошові відносини, процес формування і розподілу грошових накопичень та інших доходів [22]. Це означає, що більшість сучасних науковців у сфері фінансів, таких як А.М. Поддєрьогін, М.Ю. Коробов, А.Д. Шеремет, Г.Г. Кірейцев та інші. та ін. визначають фінанси як окрему сферу фінансової системи країни, яка охоплює широке коло грошових відносин, пов'язаних з формуванням і використанням капіталу, доходів і грошових коштів у процесі їхнього кругообігу у формі грошових потоків. «Фінанси підприємства – це система економічних відносин, що функціонують у сфері товарного і грошового обігу, мають розподільчий характер, пов'язані з формуванням і використанням фондів фінансових ресурсів у процесі руху вартості валового внутрішнього продукту» [27, с. 16].

Незважаючи на свою тривалу історію, поняття фінансової політики досі не є остаточно визначеним. В останні роки проблемі визначення фінансової політики приділяється велика увага, з'являється значна кількість публікацій, але консенсусу в цьому питанні немає. Якщо на державному рівні це питання є більш розробленим як з теоретичної, так і з практичної точки зору, то на рівні підприємств відсутнє науково обґрунтоване теоретичне підґрунтя, а на практиці воно нехтується керівництвом компаній.

Більш детально розглянемо поняття фінансова політика підприємства (табл. 1.1)

Трактування поняття «фінансова політика підприємства»

Автор	Визначення
Мартиненко В.П., Климаш Н.І., Багацька К.В., Дем'яненко І.В	фінансова політика – форма реалізації фінансової ідеології і фінансової стратегії підприємства в розрізі найбільш важливих аспектів фінансової діяльності на окремих етапах її здійснення
Бланк І.О.	фінансова політика вважають формою реалізації фінансової ідеології та стратегії підприємства в розрізі найбільш важливих аспектів фінансової діяльності на окремих етапах
Єрешко Ю. О., Товмасян В. Р.	фінансову політику слід розглядати як економічну категорію в якій основою виступає – фінансовий менеджмент як система управління
Павловська О.В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю.	фінансова політика підприємства – це визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги.
Мельник Г. Г.	Фінансова політика – визначення основних довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства й утримання курсу дій, розподілу ресурсів, необхідних для досягнення цих цілей
Лукіна Ю. В.	Фінансова політика – політика, метою якої є підвищення багатства власника підприємства
Поддєрьогін А. М.	Фінансова політика – політика, що включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення фінансової стійкості підприємства за ринкових умов господарювання

Джерело: сформовано автором за [26-31]

Отже, можна стверджувати, що фінансова політика підприємства полягає у встановленні довгострокових фінансових цілей та завдань, які охоплюють формування, управління та планування фінансових ресурсів. Це має на меті не лише підвищення вартості підприємства, але й забезпечення фінансової стабільності та збалансованості. Важливо, щоб фінансова політика була гнучкою та адаптивною до змінюваного зовнішнього середовища, що дозволяє підприємству ефективно реагувати на виклики та використовувати нові можливості для розвитку.

Метою формування фінансової політики підприємства є створення ефективної системи управління фінансами, спрямованої на досягнення стратегічних і тактичних цілей його діяльності. Ці цілі є індивідуальними для кожного суб'єкта господарювання, оскільки в умовах інфляції та існуючої державної фіскальної політики компанії можуть мати різні інтереси щодо формування та використання прибутку, виплати дивідендів, управління виробничими витратами, збільшення активів та обсягів продажу. На жаль, в сучасних умовах для більшості підприємств характерна реактивна форма управління, тобто прийняття управлінських рішень у відповідь на проблеми поточного моменту.

Фінансова політика підприємства спрямована на впорядкування фінансових відносин, забезпечення планомірності та конкурентності у фінансах, удосконалення управління грошовими потоками та підвищення ефективності фінансових операцій. Також має на меті оптимізацію грошових потоків за джерелами та напрямками використання, прискорення обігу коштів, ефективне застосування фінансових ресурсів та інструментів, забезпечення фінансової стійкості підприємства, а також виконання завдань керівництва та реалізацію її принципів фінансового менеджменту з результатами довгострокових.

Фінансова політика підприємства – це цілеспрямоване управління його фінансовими ресурсами для досягнення довгострокових і короткострокових цілей, визначених в установчих документах, зокрема в статуті. Вона формується засновниками та власниками, впроваджується фінансовою адміністрацією, а реалізується фінансовими службами, виробничими підрозділами та окремими працівниками. Основні положення фінансової політики відображаються в балансі підприємства, що дозволяє оцінити ефективність управління ресурсами та фінансову стабільність, а також адаптувати політику до мінливих ринкових умов.

Реалізація фінансової політики поєднує стратегічні та тактичні фінансові рішення, які можна поділити на дві групи:

1) інвестиційні рішення – пов'язані зі створенням та використанням активів організації і відповідають на питання: «Куди інвестувати?».

2) фінансові рішення – пов'язані зі створенням і використанням зобов'язань і відповідають на питання: «Де взяти гроші?».

Ці два типи фінансових рішень взаємопов'язані та переплетені. Інвестиційні рішення є пріоритетними для організації, оскільки вони спрямовані на отримання доходу від ефективного інвестування капіталу.

Функціонування будь-якого підприємства значною мірою залежить від ефективної організації та налагодженої системи управління фінансами, яка забезпечує цілеспрямований вплив на виробничі процеси. Фінансова політика спрямована на оптимальне використання власного та позикового капіталу з метою максимізації прибутку при мінімізації ризиків, а також завдяки швидкому збільшенню капіталу. Саме тому подальше дослідження принципів управління фінансовою політикою є етапом на шляху до підвищення ефективності підприємства. Управління фінансовою політикою має спиратися на загальні принципи та засади (рис. 1.1).

Фінансова політика організації поділяється на внутрішню та зовнішню залежно від напрямків її реалізації. Внутрішня фінансова політика охоплює управління фінансовими процесами, відносинами та явищами, що здійснюються в організації, включаючи розподіл ресурсів, контроль витрат і управління грошовими потоками. Зовнішня фінансова політика орієнтована на взаємодію організації із зовнішнім середовищем, зокрема, на роботу з фінансовими ринками, взаємовідносини з кредиторами, інвесторами та іншими зовнішніми суб'єктами, що впливають на її фінансову діяльність.

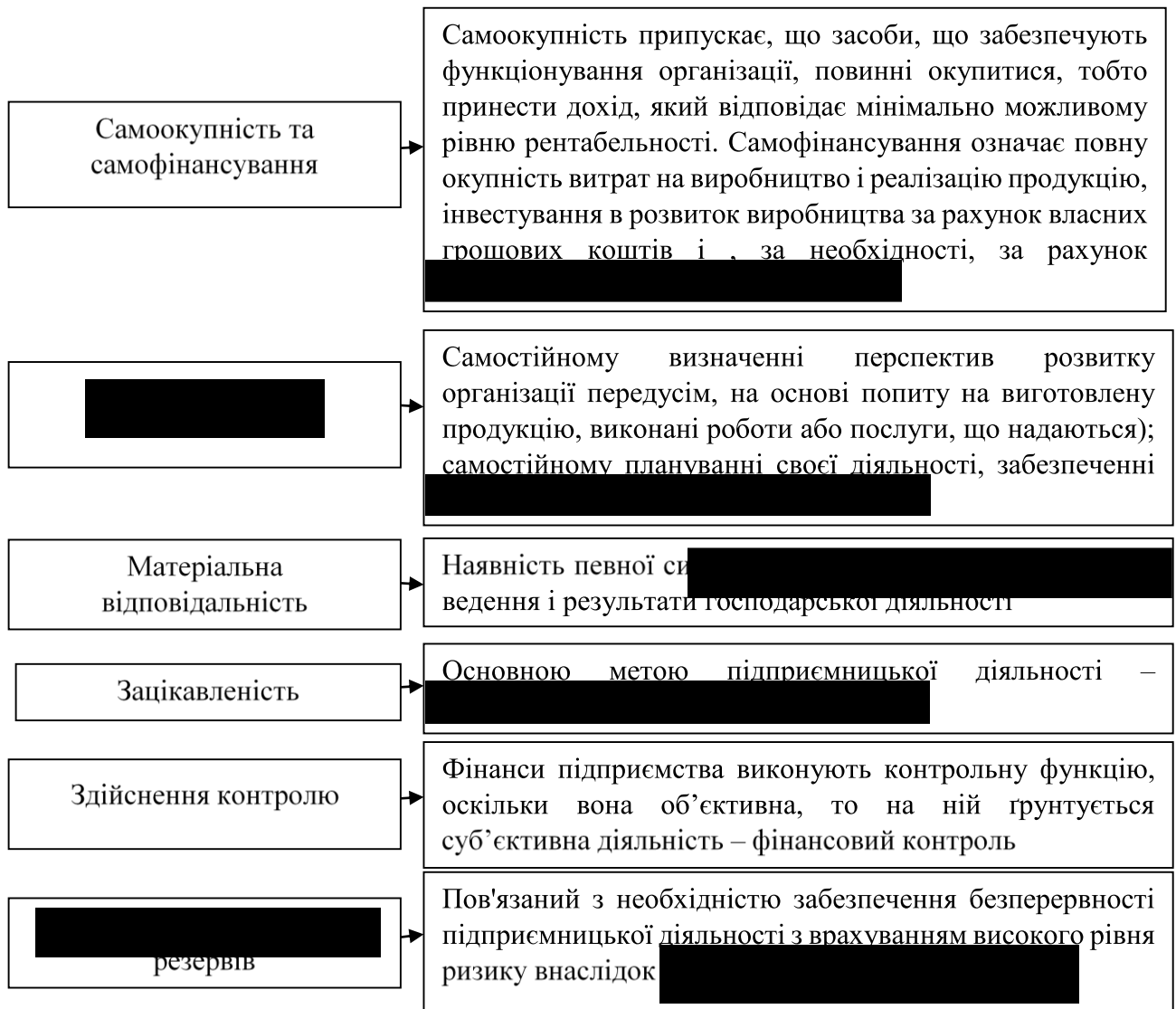

Рис. 1.1 Принципи управління фінансовою політикою підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [29]

Залежно від тривалості періоду та характеру завдань фінансова політика поділяється на фінансову стратегію та фінансову тактику.

Фінансова стратегія – це довгострокова, перспективна орієнтація фінансової політики, спрямована на вирішення широких завдань розвитку організації. Фінансові рішення, що охоплюють період більше 12 місяців або виходять за межі бізнес-циклу, називаються стратегічною політикою. Основними елементами фінансової стратегії є: розробка кредитної політики, управління

основними засобами та амортизацією, формування цінової, дивідендної та інвестиційної стратегії.

Фінансова тактика, з іншого боку, призначена для вирішення поточних завдань на даному етапі розвитку компанії шляхом гнучкого управління грошовими потоками та перерозподілу ресурсів між витратами та підрозділами. Короткострокові рішення, що охоплюють період менше 12 місяців або тривалість бізнес-циклу, називаються тактичною фінансовою політикою. Основні тактичні завдання включають розробку цінової політики, управління поточними витратами, оборотним капіталом, кредиторською заборгованістю, фінансування поточної діяльності та організацію довгострокового фінансового планування.

Фінансова політика використовується для визначення фінансової політики підприємства в основних сферах фінансової діяльності: податки, ціноутворення, амортизація, дивіденди та інвестиції. У процесі формування фінансової політики особлива увага приділяється виробництву конкурентоспроможної продукції, мобілізації внутрішніх ресурсів, мінімізації витрат виробництва, формуванню і розподілу прибутку, ефективному використанню капіталу підприємства та ін. Таким чином, слід зазначити, що розкриття сутності поняття «фінансова політика підприємства» не завжди є точним і однобічним, що пов'язано з різними підходами авторів, їх розумінням базових категорій і поглядом на економічні процеси, що відбуваються в суспільстві. Формування фінансової політики пов'язане з визначенням цілей і завдань підприємства, підтриманням фінансових взаємовідносин між підприємством та суб'єктами його оточення (фінансовий ринок, державні регулятори, спеціалізовані фінансові установи, ділові партнери тощо). Підприємство досягає своїх стратегічних фінансових цілей, якщо ці взаємовідносини відповідають його внутрішнім фінансовим можливостям і дають йому змогу продовжувати реагувати на зовнішні соціальні та економічні запити.

1.2 Організаційні основи формування і реалізації фінансової політики підприємства

Фінансова політика підприємства може бути організована за трьома методами: бюджетне фінансування, неприбуткова діяльність та комерційний розрахунок. Основна відмінність між цими методами полягає в структурній організації між доходами і витратами, економічними ресурсами і фінансовими результатами. Основним методом організації фінансової діяльності є комерційний розрахунок. Схематична ілюстрація наведена на рис. 1.3.

При застосуванні цього методу головну роль відіграють власні ресурси, які використовуються для покриття частини видатків і закриття кредитних зобов'язань. Бюджетні асигнування та надходження з різних цільових фондів відіграють допоміжну роль, а кредити є додатковим інструментом, тоді як основною метою підприємства є максимізація прибутку.

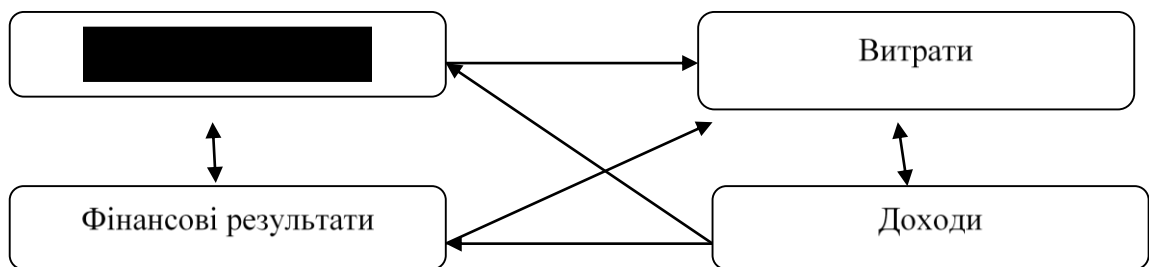

Рис. 1.3. Організації фінансової політики за методом «комерційний розрахунок»

Джерело: складено автором на основі [4]

Використання методу комерційного розрахунку є дуже ефективним і орієнтує керівництво компанії на пошук шляхів скорочення витрат та оптимізації фінансових ресурсів з метою максимізації прибутку. Слід також зазначити, що цей метод базується на певних принципах: самофінансування, фінансова

відповідальність, прибутковість, самоокупність, повна господарська та юридична відокремленість.

Важливою умовою ефективності згаданих принципів є їхнє комплексне поєднання. Відсутність хоча б одного з цих елементів може знизити результативність методу розрахунку. Серед додаткових принципів варто виділити юридичну та господарську відокремленість, яка визначає взаємозв'язок між вкладеними зусиллями та фінансовими результатами підприємства.

Другим принципом є самоокупність, що вимагає обов'язкової окупності вкладених ресурсів для забезпечення стабільного обороту. Вона буває частковою (коли доходи покривають лише частину витрат) та повною (коли всі витрати повністю компенсуються доходами). Прибутковість є продовженням принципу самоокупності, адже основною метою підприємства є отримання прибутку, що забезпечує його стабільний розвиток.

Принцип самофінансування також є суттєвим: підприємство повинно самостійно забезпечувати своє зростання та отримувати позитивний ефект від використання ресурсів, що веде до приросту прибутку. Завершальним принципом комерційного розрахунку є фінансова відповідальність, що підкреслює повну відповідальність підприємства за свої збитки, які можуть призвести до банкрутства, якщо перевищують його можливості.

Ефективність комерційного розрахунку залежить від комплексного застосування ключових принципів, таких як самоокупність, прибутковість, самофінансування та фінансова відповідальність. Кожен з цих принципів має важливе значення для стабільного розвитку підприємства.

Інший спосіб формування фінансової політики – через неприбуткову діяльність. У цьому випадку зі схеми випадає блок «фінансові результати». Цей принцип можна побачити на рис. 1.4. Метою організації компанії за методом неприбутковості є задоволення певних суспільних потреб, а не отримання

прибутку. У цьому випадку фінансові ресурси залучаються від спонсорів, у тому числі від засновників.

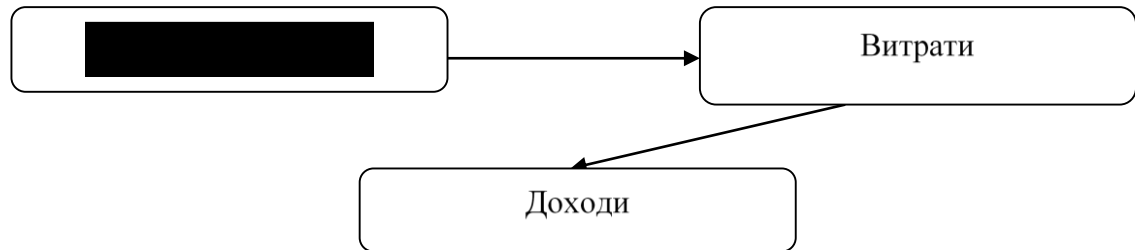

Рис. 1.4. Метод неприбуткової діяльності у формуванні фінансової політики підприємства

Джерело: складено автором на основі [13]

Спосіб здійснення неприбуткової діяльності також базується на певних принципах: юридичне та економічне відокремлення, самоокупність та фінансова відповідальність. Зміст цих елементів такий самий, як і вище, але слід зазначити, що в цьому моделюванні важлива не лише самоокупність, а й рівень, на якому вона досягається.

Останнім методом формування фінансової політики можна вважати «рейтингове фінансування». Він фінансується із зовнішніх джерел: бюджету або централізованих фондів. Цей тип фінансування зазвичай використовується соціальними підприємствами. Цей метод вже має суттєві відмінності від попередніх. Він базується на таких принципах: планування, цільове спрямування фінансових ресурсів, виділення коштів відповідно до фактичних результатів діяльності підприємства чи установи та підзвітність. За умовами цього методу складається чіткий план з конкретним бюджетом. Кошторисний документ повинен містити розрахунки прогнозованих витрат на запланований період або захід. Розмір відрахувань визначається на основі нормативних показників, залежно від масштабу діяльності установи та її розвитку.

Принцип адресності існує для контролю за раціональністю та ефективністю використання виділених коштів. Суть цього принципу полягає в тому, щоб забезпечити суворе використання виділених коштів за цільовим призначенням, передбаченим у бюджеті. Наступний принцип ґрунтується на виділенні коштів відповідно до фактичних результатів діяльності, тобто фінансування здійснюється на основі потреб, а не автоматичного плану. Цей принцип захищає від завищення показників з метою збільшення ресурсів. Звітність є обов'язковим принципом для бюджетних організацій та установ, оскільки відсутня фінансова звітність та засоби стимулювання діяльності, тому необхідний ретельний моніторинг. Слід зазначити, що існують випадки поєднання комерційної діяльності та бюджетного фінансування одночасно.

Формування фінансової політики підприємства відбувається під впливом ряду зовнішніх і внутрішніх чинників. Їх можна поділити на такі групи [21]:

– внутрішні чинники:

1. Фінансовий стан підприємства: ліквідність, рентабельність, оборотність капіталу тощо. Від того, наскільки стабільним є фінансовий стан підприємства, залежить, наскільки агресивну чи консервативну політику воно може собі дозволити.

2. Структура капіталу: Важливо враховувати, з яких джерел фінансуються активи (власний або позиковий капітал), оскільки це впливає на ризики та витрати підприємства.

3. Організаційна структура підприємства: чим складніша і багаторівнева структура, тим важче управляти фінансами, особливо якщо підприємство складається з великої кількості підрозділів, які потребують координованого підходу.

4. Кваліфікація фінансового персоналу: Від компетенцій працівників фінансового відділу залежить здатність підприємства розробляти та ефективно реалізувати фінансову політику.

5. Технологічний рівень та інноваційний потенціал: Впливає на витрати, рентабельність і стратегію фінансування нових проєктів.

– зовнішні чинники:

1. Економічні умови: загальна економічна ситуація в країні, рівень інфляції, кредитні ставки, валютний курс тощо. Від економічного середовища залежить доступність фінансування, ризики і можливості для інвестицій.

2. Правове регулювання: важливо враховувати податкову політику держави, правила регулювання фінансових операцій, особливо у випадку міжнародних операцій, валютний контроль та інші регуляторні вимоги.

3. Рівень конкуренції: конкуренція на ринку змушує підприємство адаптувати свою фінансову політику, щоб забезпечити конкурентні переваги або виживання на ринку.

4. Ситуація на ринку капіталу: доступність джерел фінансування, вартість капіталу, готовність інвесторів до ризиків. Ці чинники впливають на вибір між власними та позиковими коштами.

5. Соціально-політичні умови: політична стабільність, ситуація з міжнародними санкціями, державна підтримка і стимулювання певних галузей.

Отже, організаційні аспекти формування фінансової політики підприємства охоплюють визначення внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на вибір фінансової стратегії, вибір оптимальної моделі управління фінансами, а також чіткий розподіл ролей і функцій між керівництвом та фінансовою службою.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Загальна характеристика досліджуваного підприємства

Для аналізу фінансової політики було обрано ТОВ-ПІДПРИЄМСТВО «АВІС», яке є потужним виробником високоякісних легких масел, майонезів, олії та безалкогольних напоїв. Підприємство засновано в 1998 році в місті Вінниці

Вся продукція підприємства «АВІС» виготовляється на новому сучасному обладнанні, що відповідає українським та світовим стандартам харчової промисловості. ТОВ є однією з небагатьох на українському ринку, яка поєднує в своїй діяльності маркетингові дослідження, розробку нових видів продукції, повний виробничий цикл, продаж готової продукції, а також просування та рекламу своїх торгових марок. Загальна інформація про підприємство представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна інформація про підприємство

Повне найменування юридичної особи	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ - ПІДПРИЄМСТВО АВІС
Скорочена назва	ТОВ-ПІДПРИЄМСТВО «АВІС»
Генеральний директор	Зотов Сергій Арсенійович
Адреса	м.Вінниця, вул Пирогова, 150
Телефони	+380432670219; +380432561393
E-mail	avis@avis.ua
Інтернет-сторінка	http://www.avis.ua
Дата реєстрації	21.07.1998

Підприємство «АВІС» створило вже більше 1000 робочих місць. Висококваліфікована команда професіоналів-одnodумців працює для того, щоб задовольнити смаки кожного жителя України найякіснішими продуктами

харчування. Щорічно асортимент підприємства збільшується як за рахунок виведення на ринок нових видів продукції, так і за рахунок розширення продуктової лінійки.

Підприємство «ABIC» виробляє різноманітні продукти харчування, необхідні людям щодня. Виробляє продукцію в наступних категоріях:

1. Жири та олії.
2. Кондитерські вироби.
3. Напої на основі натуральних соків.
4. Насіння.

Стратегія компанії залишається незмінною – виробництво «продуктів власного домашнього виробництва».

Вся продукція ТОВ виготовляється з натуральної сировини, що закуповується в екологічно чистих регіонах, ретельно досліджується і відбирається тільки найвищої якості, а всі рецептури продуктів розробляються з урахуванням максимальної користі для людини.

За 27 років свого існування підприємство створило три високоприбуткові бізнеси: завод з виробництва жирів та олій, завод з виробництва безалкогольних напоїв та завод з виробництва полімерної упаковки. Компанія також створила власну систему дистрибуції по всій Україні.

Масложировий завод компанії «ABIC» є лідером у виробництві легких масел в Україні, активно розширюючи обсяги виробництва та асортимент продукції. Процеси виробництва та упаковки легких масел реалізуються на сучасному обладнанні, яке виключає прямий контакт людини з продуктом на всіх етапах, що сприяє забезпеченню високої якості. Завод дотримується строгих стандартів контролю якості сировини та чистоти виробництва, що є запорукою надійності та безпеки продукції. Ці заходи дозволяють не тільки підтримувати високі стандарти якості, але й збільшувати терміни зберігання продукції без потреби у додаткових консервуючих речовинах. Завдяки цьому, компанія

«ABIC» успішно задовольняє потреби своїх клієнтів, пропонуючи надійні та ефективні рішення у сфері легких масел.

Пакувальні машини повністю комп'ютеризовані, що дозволяє з більшою точністю контролювати вагу продукту в кожній упаковці. На ТОВ працюють найкращі технологи, а рецептури всіх видів легких олій та майонезів ретельно досліджуються для досягнення найкращих результатів.

Продукція компанії сертифікована на відповідність обов'язковим нормам безпеки та якості згідно з чинними українськими стандартами. Всі сертифікати підтверджують, що компанія стабільно випускає продукцію високої якості, а запорукою цього є ефективне управління виробництвом, контроль на всіх рівнях управління та виробництва, а також висококваліфікований персонал.

Олійно-жировий комбінат «ABIC» – одна з компаній в Україні, яка першою почала використовувати екологічно чисті та нешкідливі пакувальні матеріали, піклуючись при цьому про своїх клієнтів та якість своєї продукції.

ТОВ є постійним призером та переможцем різноманітних міжнародних та українських виставок і конкурсів. Підприємство неодноразово отримувало дипломи «За активну роботу по збільшенню асортименту продукції та підвищенню її конкурентоспроможності», «Сертифікат довіри «Якість для споживача», «Почесна грамота за високі досягнення у впровадженні стандартів, випуск якісної і конкурентоспроможної продукції та використання у виробництві нових технологій і сучасних методів управління якістю» та багато інших. При просуванні своєї продукції на нові ринки компанія робить особливий акцент на ефективній комунікаційній політиці, яка може бути реалізована лише через механізм створення комплексу маркетингових комунікацій. Найбільш ефективним способом для ТОВ «ABIC» є участь у виставках і ярмарках та вдосконалення упаковки своєї продукції.

Розробка оригінальної концепції дизайну для упаковки продукції ABIC має кілька важливих функцій:

- створює чіткий образ компанії для споживачів за допомогою елементів фірмового стилю, таких як логотип, кольорова гама, шрифти та зображення, наприклад, корови, доярки або фермерського будиночка;

- упаковка бренду стає важливим елементом, пов'язаним із сутністю бренду, і допомагає перетворити потенційних клієнтів на лояльних;

- при візуальному контакті упаковка не тільки привертає увагу, але й інформує про продукт та доносить повідомлення до споживача у зрозумілій формі;

- упаковка «спілкується» з потенційними споживачами, не сприймаючись як реклама, знижуючи ризик відторгнення та недовіри, притаманний традиційним рекламним носіям;

- простий і яскравий дизайн упаковки створює образ високоякісного та екологічно чистого продукту і викликає асоціації з місцевою їжею.

Легкі олії, майонез, безалкогольні напої та інші продукти під брендом «ABIC» можна знайти в багатьох українських супермаркетах. Весь асортимент продукції виробляється досвідченими майстрами на найсучаснішому обладнанні та відповідає міжнародним стандартам якості. ABIC – одна з небагатьох українських компаній, яка розробляє дизайн нових продуктів на основі маркетингових досліджень, а потім виробляє їх і виводить на ринок. Всі бренди компанії отримують рекламну підтримку, що сприяє їх кращому продажу, тому компанія платить торговельним організаціям за співпрацю з ABIC. Асортимент продукції компанії досить широкий.

Одним з найважливіших напрямків діяльності компанії є виробництво майонезів, маргаринів, соусів, рослинних та легких олій. На олійно-жировому комбінаті підприємства виробляється понад десять видів легких олій та маргаринів, серед яких такі популярні лінійки, як «Масляна Корівка», «Масляний сніданок», «Пряжене маселко» та інші. Майонез представлений майонезами

«Європейський Стандарт», «Майо», «Домашній», «Вінницький» та одним з найкращих продуктів в Україні – «Наш майонез».

Продуктивність виробництва складає близько 200 т майонезу та 45 тис. літрів рафінованої олії на місяць. Майонез продається у межах Вінницької області та по Україні, між тим як олію купує Японія, Ізраїль, США, деякі країни Європи (Словакія, Польща, Італія Австрія, Іспанія). Почали експортувати продукти з 2001 року. Поки головні експортні продукти - соняшникова/соєва олія і продукти для промисловості.

Також на масло-пресованому заводі ТОВ виготовляє високоякісну рослинну олію шляхом пресування. Ця технологія гарантує, що кінцевий продукт зберігає максимальну кількість поживних речовин, що робить олію не тільки ідеальною для приготування їжі, але й корисною для здоров'я. Маслопресовий цех виробляє два види елітного масла в ПЕТ-пляшках ємністю один під власними торговими марками. Крім того, компанія продає рафіновану та нерафіновану олію наливом.

ТОВ ретельно культивує вітчизняний підхід до виробництва хлібобулочних та кондитерських виробів у «Сімейній пекарні». Випічка здійснюється у справжніх кам'яних печах, саме тому печиво та інші вироби виходять надзвичайно смачними. Основними продуктами «Сімейної пекарні» є: пряники «Північні», печиво «Вівсяне», а також листкове печиво «Вушка», яке виготовляється за оригінальною технологією.

Також підприємство здійснює випуск напоїв на основі натуральних соків: (АВІС-АКВА). На рис. 2.1. відображена основна продукція.

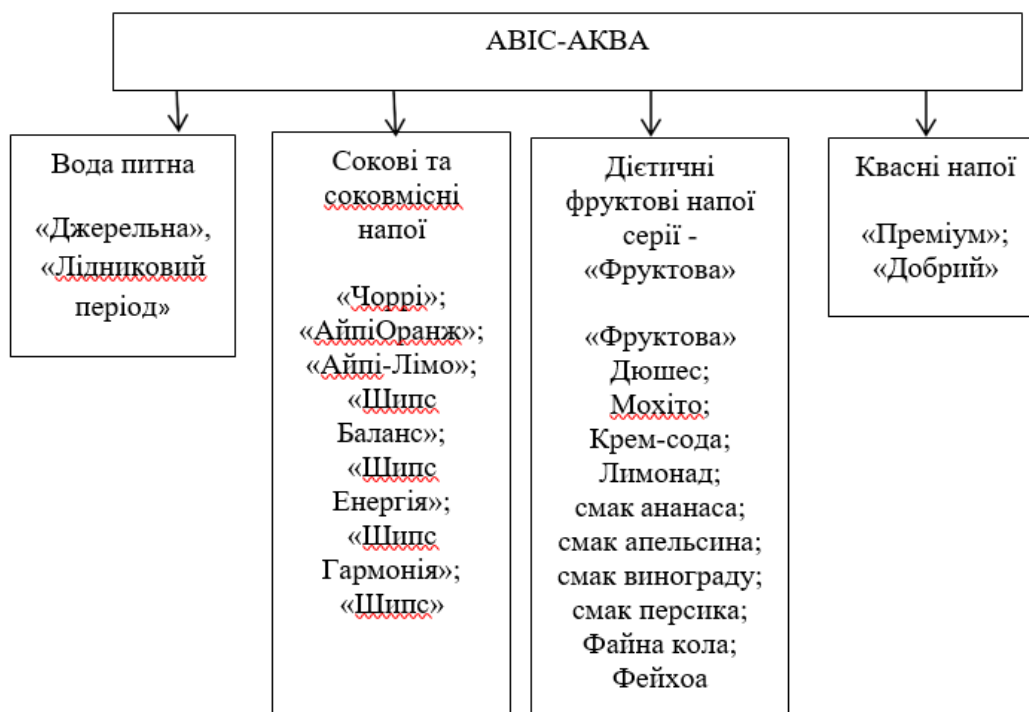

Рис. 2.1 Продукція «ABIS-AKVA»

У 2015 році компанія «Авіс» розпочала виробництво органічної продукції та пропонує своїм клієнтам високоякісну органічну продукцію відповідно до стандартів ЄС та USDA NOP.

«Авіс-Агро» - торгово-закупівельна організація, яка працює як з постачальниками сільськогосподарської продукції, так і зі споживачами продуктів її переробки. «Авіс-Агро» закуповує високоякісне насіння соняшнику для олійного пресу, а також продає соняшникову макуху та борошно, які багаті на білок і мікроелементи. Ці продукти незамінні для птахівничих і тваринницьких ферм і завжди користуються високим попитом завдяки вигідним цінам.

Всі продукти харчування під брендом ABIS пакуються у власну пластикову упаковку. Завод полімерної упаковки ABIS-PACK виробляє десятки видів банок, стаканчиків та іншої тари, в тому числі з кришками з фольги. Для продукції з

полістиролу та поліпропілену ми можемо наносити на вироби шестиколірний малюнок будь-якого розміру.

Підприємство виробляє пластикову упаковку для відділень ABIC та для зовнішніх клієнтів. Конкурентними перевагами виробничих потужностей компанії є нижча собівартість продукції за рахунок низьких логістичних витрат, оскільки основна сировинна база знаходиться в Україні. Вся продукція продається у власній пластиковій упаковці, яка виготовляється з безпечних матеріалів.

Веб-сайт ТОВ «ABIC» характеризується об'ємним контентом та кращою навігацією, ніж веб-сайти інших компаній-аналогів. Щодо інтерактивності та комунікаційної складової веб-сайту компанії, то в умовах активного розвитку цифрових комунікацій на веб-сайті компанії відсутня можливість онлайн-спілкування, відеозв'язку, форумів, чатів, онлайн-замовлення продукції тощо.

Таким чином, ТОВ «ABIC», м. Вінниця є найбільшим виробником олійно-жирової продукції у своєму регіоні, але подальший розвиток компанії можливий лише за рахунок виходу на нові ринки.

2.2 Аналіз фінансові діяльності ТОВ-підприємство «ABIC»

Правові основи фінансів окремих суб'єктів господарювання, в першу чергу, ґрунтуються на нормах Конституції України. Конституція є основним джерелом фінансового права та відображає правове середовище, в якому розвивається підприємництво в нашій країні. Зокрема, вона закріплює право громадян на здійснення будь-якої підприємницької діяльності, не забороненої законодавством. Держава, у свою чергу, сприяє розвитку конкуренції в бізнесі, реалізуючи антимонопольне, кредитне, бюджетне та податкове регулювання. Вона також забезпечує захист прав споживачів, контролює якість і безпеку продукції, а також всіх видів послуг і робіт. Крім того, споживачів, що сприяє

формуванню здорового конкурентного середовища. Це дозволяє не лише захищати інтереси споживачів, але й створює умови для стабільного розвитку бізнесу в Україні, стимулюючи інновації та підвищуючи ефективність підприємницької діяльності.

Річна фінансова звітність ТОВ-підприємство «АВІС» (крім бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та суб'єктів малого підприємництва) включає: Баланс; Звіт про фінансові результати; Звіт про рух грошових коштів; Звіт про власний капітал; Примітки до звітів.

Проведемо докладніше аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності досліджуваного підприємства (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Основні фінансово-економічні показники ТОВ-підприємство «АВІС» за 2021-2023 роки, тис.грн.

Показники	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації	334244	597153	680424	262909	83271
Собівартість реалізованої продукції	306647	471715	596834	165068	125119
Валовий прибуток, (збиток)	27597	125438	83590	97841	-41848
Інші операційні доходи	30200	22746	16999	-7454	-5747
Адміністративні витрати	26752	41533	36695	14781	-4838
Витрати на збут	14453	23450	25625	8997	2175
Інші операційні витрати	9893	47591	6978	37698	-40613
Фінансовий результат від операційної діяльності	6699	35610	31291	28911	-4319
Фінансові витрати	12425	18289	26759	5864	8470
Фінансовий результат до оподаткування	-3783	18128	5141	14345	-12987
Витрати з податку на прибуток	-	-2664	-1007	-	3671
Чистий прибуток (збиток)	-3783	15464	4134	11681	-11330

Джерело: сформовано за даними підприємства

Аналізуючи таблицю 2.2 можемо сказати, що чистий дохід від реалізації зріс з 334,244 тис. грн у 2021 році до 680,424 тис. грн у 2023 році. Відхилення 2022 року від 2021 року становить 262,909 тис. грн, а в 2023 році – 83,271 тис. грн. Це свідчить про зростання доходу, хоча темп зростання в 2023 році сповільнився.

Собівартість реалізованої продукції також має тенденцію до зростання з 306,647 тис. грн у 2021 році до 596,834 тис. грн у 2023 році. Відхилення за 2022 рік становить 165,068 тис. грн, а в 2023 році – 125,119 тис. грн. Зростання собівартості є тривожним, оскільки перевищує зростання доходів, що може свідчити про зростаючі витрати на виробництво.

Валовий прибуток зріс з 27,597 тис. грн у 2021 році до 83,590 тис. грн у 2023 році. Значне зростання (+97,841 тис. грн у 2022 році), але зниження в 2023 році на -41,848 тис. грн вказує на проблеми з управлінням витратами.

Інші операційні доходи навпаки знизилися з 30,200 тис. грн у 2021 році до 16,999 тис. грн у 2023 році. Відхилення вказує на значне падіння доходів у цій категорії, що може свідчити про зниження додаткових джерел доходу.

Витрати на збут зросли з 14,453 тис. грн у 2021 році до 25,625 тис. грн у 2023 році. Постійне зростання витрат на збут може вказувати на активні маркетингові зусилля або зростаючі витрати на продажі.

Інші операційні витрати відзначають різке зростання з 9,893 тис. грн у 2021 році до 69,978 тис. грн у 2022 році, а потім зниження до 6,978 тис. грн у 2023 році. Такі коливання можуть свідчити про нестабільність у витратах або одноразові витрати, які вплинули на 2022 рік (початок військового вторгнення).

Фінансовий результат від операційної діяльності зріс з 6,699 тис. грн у 2021 році до 31,291 тис. грн у 2023 році, проте зниження в 2023 році на -4,319 тис. грн свідчить про негативні тенденції.

Фінансові витрати зросли з 12,425 тис. грн у 2021 році до 26,759 тис. грн у 2023 році. Це може свідчити про збільшення боргового навантаження або підвищення відсоткових ставок.

Фінансовий результат до оподаткування з негативного 3,783 тис. грн у 2021 році підприємство перейшло до позитивного результату 5,141 тис. грн у 2023 році. Однак значне падіння у 2023 році на 12,987 тис. грн може свідчити про фінансові труднощі.

Показник чистий прибуток (збиток) зріс з 3,783 тис. грн у 2021 році до 4,134 тис. грн у 2023 році, хоча відзначається значне зниження прибутку на 11,330 тис. грн в 2023 році. Це свідчить про нестабільність прибутковості підприємства.

Загалом, підприємство демонструє зростання доходів та валового прибутку, однак збільшення витрат перевищує доходи, що може призвести до фінансових труднощів. Необхідно провести глибший аналіз витрат, оптимізувати управлінські процеси та зосередитися на підвищенні ефективності, щоб покращити фінансовий результат у майбутньому.

Аналізуючи фінансовий стан необхідно проаналізувати показники ліквідності (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Показник	2021	2022	2023
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,003	0,037	0,005
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,674	1,665	1,267
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,305	3,210	2,032
Коефіцієнт ліквідності при мобілізації запасів	1,634	1,581	0,770
Коефіцієнт власної платоспроможності	2,305	2,210	1,032
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення	1,555	1,534	1,266

Джерело: розраховано за даними підприємства

З таблиці 2.3 видно, що коефіцієнт абсолютної ліквідності значно нижчий за нормативне значення: у 2023 році він знизився до 0,005. Цей показник відображає частину заборгованості, яку підприємство може погасити за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів.

Коефіцієнт поточної ліквідності в 2023 році становить 1,26, що перевищує нормативні значення і свідчить про здатність підприємства виконати свої зобов'язання за умови сплати дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт загальної ліквідності зменшився з 3,3 у 2021 році до 2,3 у 2023 році, що вказує на достатність оборотних активів для покриття зобов'язань.

Коефіцієнт ліквідності при мобілізації запасів у 2023 році становить 0,77, що свідчить про недостатність мобілізації запасів для покриття поточних зобов'язань.

Коефіцієнт власної платоспроможності зменшувався протягом років і досягнув 1,03 у 2023 році. Це показує, що підприємство має обмежену здатність погасити зобов'язання за рахунок чистих оборотних активів.

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення знизився з 1,55 у 2021 році до 1,266 у 2023 році, що свідчить про дотримання підприємством фінансової рівноваги.

Загалом, аналіз ліквідності показує, що підприємство стикається з певними фінансовими труднощами, особливо в частині абсолютної ліквідності та мобілізації запасів. Незважаючи на позитивні результати поточної ліквідності, зниження інших показників вказує на потребу в поліпшенні управління оборотними активами та фінансового планування.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є критично важливим, оскільки дозволяє оцінити його платоспроможність, виявити потенційні ризики та вчасно вжити заходів для їх уникнення. Це слугує основою для стратегічного планування, залучення інвестицій, оцінки ефективності управління та підтримки конкурентоспроможності. Регулярний аналіз допомагає також забезпечити

дотримання фінансових і податкових норм, що є важливим для стабільного розвитку підприємства.

Таблиця 2.4

Аналіз фінансової стійкості підприємства

Показник	2021	2022	2023
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,52	0,51	0,62
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,406	0,392	0,31
Коефіцієнт заборгованості (фінансової напруги)	0,611	0,608	0,688
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,194	0,183	0,087
Коефіцієнт маневрування	1,305	1,306	1,225

Джерело: розраховано за даними підприємства

З таблиці 2.4 можна прослідкувати зміни показників фінансової стійкості підприємства. У 2023 році коефіцієнт фінансової стійкості становить 0,62, що відповідає нормативному значенню і відображає співвідношення власного та позикового капіталу. Коефіцієнт фінансової незалежності знижується з року в рік і у 2023 році дорівнює 0,312, що свідчить про відношення власного капіталу до валюти балансу. Коефіцієнт заборгованості (фінансової напруги) залишається стабільним протягом досліджуваного періоду, у 2023 році становить 0,688, що є ненормативним показником, вказуючи на наявність довгострокових та поточних зобов'язань. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами залишається в межах норми, що підтверджує здатність підприємства вести незалежну фінансову політику. Коефіцієнт маневрування протягом трьох років залишається високим, що свідчить про різноманітні можливості управління капіталом.

Для всебічного аналізу фінансового стану підприємства необхідно провести оцінку рентабельності, яка дозволить зрозуміти, наскільки ефективно компанія використовує свої ресурси для отримання прибутку (табл.2.5).

Аналіз рентабельності ТОВ-підприємство «ABIC»

Показник	2021	2022	2023
Рентабельність підприємства	0,054	0,14	0,0009
Рентабельність власного капіталу	0,14	0,34	0,003
Рентабельність необоротних активів	0,054	0,13	0,001

Джерело: розраховано за даними підприємства

Проаналізувавши рентабельність підприємства, можна зробити висновок, що воно працює з прибутком, проте його рівень рентабельності залишається на низькому рівні. Тому рекомендується вжити заходів для збільшення прибутку або зменшення заборгованості та зобов'язань. Варто зазначити, що ТОВ «ABIC» демонструє стабільну роботу, оскільки фінансовий та маркетинговий менеджмент підприємства регулярно проводить дослідження та прогнозування змін на ринку закупівель і збуту сировини та продукції. Це дозволяє їм оперативно реагувати на ринкові коливання та уникати виникнення несприятливих умов співпраці з постачальниками сировини, що, в свою чергу, зміцнює позиції підприємства на ринку.

2.3 Оцінка фінансової політики ТОВ-підприємство «ABIC»

Аналіз фінансової політики на основі фінансової звітності є необхідною умовою для оцінки якості господарської діяльності підприємства. Аналітичні дослідження фінансової звітності компанії дають можливість оцінити її платоспроможність та ліквідність, рівень фінансової стійкості та ділової активності, обсяг та якість дебіторської та кредиторської заборгованості.

Фінансова політика формується відповідно до конкретних напрямків фінансової діяльності ТОВ «ABIC», які потребують найбільш ефективного управління для досягнення головної стратегічної мети цієї діяльності. Фінансова

політика реалізується через фінансовий механізм, який являє собою складну систему впливу на різні сторони фінансової діяльності окремих суб'єктів господарювання.

Проведемо коефіцієнтний аналіз, тобто визначимо взаємозв'язки між коефіцієнтами шляхом розрахунку співвідношень між статтями балансу та іншими абсолютними показниками, що розкриваються у фінансовій звітності (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз ділової активності підприємства

Показник	2021	2022	2023
Коефіцієнт загальної оборотності активів	2,4	2,7	2,4
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	7,2	7,3	7,8
Коефіцієнт оборотності незавершеного виробництва	2437,1	15898,7	5604,6
Коефіцієнт оборотності готової продукції	16,2	16,2	16,8
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,7	9,7	6,9
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,8	2,8	1,6
Фондовіддача	8,1	9,3	7,8

Джерело: розраховано за даними підприємства

Аналіз показників оборотності активів підприємства за 2021-2023 роки вказує на зміни в ефективності використання ресурсів. Коефіцієнт загальної оборотності активів залишився на рівні 2,4 у 2021 та 2023 роках, що свідчить про стабільність, проте не відображає зростання продуктивності. Коефіцієнт оборотності виробничих запасів зріс з 7,2 у 2021 році до 7,8 у 2023 році, що свідчить про ефективніше управління запасами. Проте значний спад у коефіцієнті оборотності незавершеного виробництва, з 2437,1 у 2021 році до 5604,6 у 2023 році, викликає занепокоєння, оскільки це може вказувати на затримки у виробничих процесах. Коефіцієнт оборотності готової продукції залишився стабільним, проте зріс до 16,8 у 2023 році, що свідчить про покращення реалізації продукції. У той же час, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості знизився до 6,9, що може вказувати на проблеми з отриманням платежів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості знизився до 1,6, що може свідчити про затримки у розрахунках з постачальниками. Фондовіддача зменшилася з 8,1 до 7,8, що вказує на зниження ефективності використання основних засобів. Загалом, підприємству слід зосередитися на покращенні дебіторської та кредиторської заборгованостей, а також на підвищенні ефективності виробничих процесів.

ТОВ-підприємство «ABIC» має підтримувати певний баланс між заборгованістю і власним капіталом. Надмірність боргів може підвищити ризик фірми, насторожити інвесторів щодо спроможності фірми розплатитися з кредиторами. Це, у свою чергу, може підвищити вартість капіталу. Для фінансування своєї діяльності ТОВ-підприємство «ABIC» потребує достатнього обсягу фінансування, яке залежить від періоду обігу активів та відповідних ним пасивів.

Проаналізуємо дебіторську заборгованість, довгострокові кредити в банках, поточну кредиторську заборгованість (табл. 2.7). Дані показники важливі для ведення фінансової політики.

Аналіз даних про дебіторську та кредиторську заборгованість підприємства за 2021-2023 роки показує значні коливання у фінансових показниках.

Дебіторська заборгованість за продукцію зросла з 39 618 тис.грн у 2021 році до 81 886 тис грн у 2022 році, але потім суттєво зменшилася до 34 322 тис грн у 2023 році, що вказує на проблеми з реалізацією продукції або ефективністю збору боргів. Аналізуючи складові дебіторської заборгованості, можна помітити, що дебіторська заборгованість за видами авансами зросла, але потім знизилася, що свідчить про нестабільність у цих платежах. Заборгованість з бюджетом також зросла, але залишилася відносно стабільною у 2023 році. Водночас інша поточна дебіторська заборгованість суттєво зменшилася, що може свідчити про невиконання зобов'язань контрагентами.

Таблиця 2.7

Аналіз дебіторської заборгованості, довгострокових кредитів в банках, поточної кредиторської заборгованості за 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022 від 2021	2023 від 2022
Дебіторська заборгованість за продукцію	39 618	81 886	34 322	42262	-47564
Дебіторська заборгованість за рахунками:					
за видами авансами	8 553	12 217	9 010	3664	-3207
з бюджетом	10 508	17 142	16 953	6634	-189
у тому числі з податку на прибуток	809	1 042	-	233	-1042
Інша поточна дебіторська заборгованість	58 724.	10 022	19 769	-48702	9747
Довгострокові кредити банків	124 462	189 252	141 050	64790	-48202
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	28 822	65 431	28 820	36609	-36611
Розрахунки з бюджетом	355	517	728	162	211
У тому числі з податку на прибуток	-	-	337	-	-337
Розрахунки зі страхування	357	464	376	107	-88
Розрахунки з оплати праці	1538	1 932	1 535	394	-397
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	12 259	71	228	-12188	157
Короткострокові кредити банків	10 670	10670	10670	0	-
Інші поточні зобов'язання	10 712	68 507	10 726	57795	-57781

Джерело: розраховано за даними підприємства

Що стосується кредиторської заборгованості, довгострокові кредити банків зросли з 124 462 тис. грн до 189 252 тис. грн у 2022 році, а потім знизилися до 141050 тис.грн у 2023 році, що може свідчити про коливання в структурі фінансування. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги зросла, а потім знову знизилася до рівня 28 820 тис. грн, вказуючи на проблеми з розрахунками. Розрахунки з бюджетом та зі страхування також показали

зростання, але із загальними невеликими змінами. Водночас поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами різко знизилася, що свідчить про нестабільність у отриманні авансів. Інші поточні зобов'язання продемонстрували значне зростання у 2022 році, але знову зменшилися в 2023 році.

Загалом, дані свідчать про необхідність поліпшення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, щоб забезпечити фінансову стабільність підприємства та покращити ліквідність.

Вважаємо, що необхідно знизити поточний рівень дебіторської заборгованості за продукцію та не допустити створення нових боргів. Збільшення дебіторської заборгованості означає вилучення коштів з обороту, що, в свою чергу, вимагає додаткового фінансування. Рівень дебіторської заборгованості визначається низкою факторів, які можна поділити на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні фактори практично не залежать від діяльності ТОВ «ABIC», а тому обмежити їх вплив складно. Внутрішні фактори залежать від того, наскільки фінансовий директор ТОВ «ABIC» володіє достатніми знаннями та навичками для управління дебіторською заборгованістю. Суб'єктивні фактори також мають бути враховані і характеризуються наступними показниками [23]:

- 1) ринкова позиція ТОВ «ABIC» та її залежність від структурних і циклічних змін в економіці та галузі;
- 2) ефективність менеджменту ТОВ «ABIC»;
- 3) професіоналізм менеджменту та його ділова репутація;
- 4) інша інформація.

Водночас, фінансова політика ТОВ «ABIC» спрямована на розробку концепції розвитку фінансів, прийняття конкретних заходів щодо розподілу фінансових ресурсів та визначення основних напрямів їх ефективного використання. На нашу думку, найбільш ефективним заходом щодо зменшення обсягу дебіторської заборгованості за продукцію буде запровадження певної

системи знижок в рамках реалізації політики дебіторської заборгованості. Це може включати знижки за дострокову оплату рахунків. В контексті запропонованих заходів може бути використане рефінансування дебіторської заборгованості, яке передбачає її прискорену конвертацію в інші форми активів. Основними формами рефінансування є факторинг, виставлення рахунків покупцями продукції та форфейтинг. Ці заходи дозволять суттєво знизити рівень дебіторської заборгованості та підвищити платоспроможність підприємства.

Фінансова політика враховує багатофакторний, багатокомпонентний і багатовимірний характер управління фінансами для досягнення поставлених цілей і завдань. Довгострокова фінансова політика ТОВ встановлює орієнтири для майбутніх змін і зростання компанії без детального розгляду окремих фінансових компонентів. Короткострокова фінансова політика в основному пов'язана з аналізом питань, що впливають на поточні активи та поточні зобов'язання. Станом на 2023 рік фінансова політика потребує вдосконалення, оскільки окремі фінансові показники змінюються в гірший бік. Розробка та реалізація фінансової політики потребує постійного моніторингу. Нагляд має пов'язувати довгострокову та короткострокову фінансову політику із загальною фінансовою стратегією суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ-ПІДПРИЄМСТВО «ABIC»

Сьогодні більшість українських підприємств стикаються з економічними труднощами, пов'язаними як із зовнішніми загальнодержавними проблемами (військова агресія, політична нестабільність, недосконалість нормативно-правової бази, неплатежі, спад виробництва), так і з внутрішніми проблемами, такими як неефективний маркетинг, нераціональне використання ресурсів, неефективне управління виробництвом, незбалансованість економічних потоків тощо. Сукупність цих факторів вимагає постійної діагностики економічного стану підприємства з метою виявлення його кризової еволюції та розробки захисних механізмів антикризового фінансового управління з урахуванням виявлених факторів та сили їх впливу. У такій ситуації центральне місце в системі антикризового управління підприємством має займати ефективна фінансова політика для досягнення економічної стабілізації.

Напрямок вдосконалення фінансової політики підприємства ТОВ «ABIC» може охоплювати декілька ключових аспектів, спрямованих на покращення управління фінансовими ресурсами, підвищення ефективності інвестицій та зниження ризиків. Розглянемо детально кожен з цих напрямків (3.1).

На сьогоднішній день співвідношення власного та позикового капіталу ТОВ «ABIC» є дуже важливим. Саме раціональне співвідношення між власними та позиковими коштами визначає результат діяльності ТОВ «ABIC» та його фінансову політику. Це означає, що завданням менеджменту має бути розробка найбільш прийнятної структури капіталу для ефективного функціонування компанії. Оптимізація структури капіталу є важливим етапом аналізу капіталу, який передбачає визначення оптимального співвідношення власних коштів, які генерують прибуток, і позикових коштів, які перетворюються на грошові кошти

в обмін на зобов'язання щодо їх повернення, що забезпечує максимальну ефективність.

Рис. 3.1 Напрями підвищення фінансової стійкості ТОВ «ABIC»

Джерело: власна розробка автора

Основними завданнями оптимізації структури капіталу ТОВ «АВІС» є: формування такої капітальної структури, яка сприятиме сталому розвитку підприємства; забезпечення умов, при яких підприємство може максимально підвищити прибутковість та ефективність використання фінансових ресурсів.

Виділяють такі етапи процесу оптимізації структури капіталу ТОВ-підприємство «АВІС»:

- формування цілей розвитку капіталу підприємства;
- визначення оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом;
- оцінка розробленої структури капіталу[3].

Для ТОВ-підприємство «АВІС» можна виділити три найбільш поширені критерії оптимізації структури капіталу, а саме:

- мінімізація рівня фінансових ризиків;
- максимізація рентабельності власного капіталу;
- мінімізація середньозваженої вартості капіталу.

Для ТОВ-підприємство «АВІС» застосуємо метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації власного капіталу, який передбачає використання механізму фінансового левериджу (табл.3.1). Для цього застосуємо наступну формулу:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - C_{\text{пп}}) \times (K_{\text{вра}} - C_{\text{в}}) \times \text{ЗК} / \text{ВК} \quad (3.1),$$

де $C_{\text{пп}}$ – ставка податку на прибуток;

$K_{\text{вра}}$ – коефіцієнт валової рентабельності активів,%;

$C_{\text{в}}$ – ставка відсотка за кредит, що сплачується підприємством за використання залученого капіталу,%;

ЗК – середня сума залучено% го капіталу;

ВК – середня сума власного капіталу.

Таблиця 3.1

Оптимізації структури капіталу з використанням механізму фінансового левериджу

Показник	Варіанти							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Власний капітал, тис.грн	96449	96449	96449	96449	96449	96449	96449	96449
Обсяг позиковий капіталу, тис.грн	0	17478	27965	34955	69911	96449	109548	139822
Загальний обсяг капіталу	96449	113927	124414	131404	166360	192898	205997	236271
Коефіцієнт фінансового важеля	-	0,25	0,4	0,5	1	1,38	1,57	2
Рентабельність активів, %	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
Мінімальна ставка процентна за кредит, %	0	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25
Мінімальна процентна ставка з урахуванням премії за кредитний ризик, %	-	-	10,65	10,75	11,25	11,63	11,82	12,25
Прибуток з урахуванням процентів за кредит	96,449	113,927	124,414	131,404	166,36	192,898	205,997	236,271
Сума процентів за кредит	0	1791,49	2866,41	3582,88	7165,87	9886,02	11228,6	14331,7
Прибуток без урахування суми процентів за кредит	96,449	-1677,6	-2742	-3451,5	-6999,5	-9693,1	-11023	-14095
Ставка податку на прибуток	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Сума податку на прибуток, тис.грн	24,112	419	685	862	1749	2423	2755	3523
Чистий прибуток, тис.грн	72,336	-2096,6	-3427	-4313,5	-8748,5	-12116	-13778	-17618
Чиста рентабельність власного капіталу, %	0,0008	-0,0217	-0,0355	-0,0447	-0,0907	-0,1256	-0,1428	-0,1827

Джерело: розраховано автором

Розглянемо метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості. Процес оптимізації в цьому методі базується на попередній оцінці вартості власного та позикового капіталу за різних умов залучення капіталу та на багатовимірних розрахунках середньозваженої вартості капіталу.

Розрахунок пропонує 8 варіантів співвідношення власного та позикового капіталу. Використання капіталу з різних джерел знижує середньозважену вартість капіталу (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Розрахунок середньозваженої вартості капіталу

Показник	Варіанти							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Загальна потреба в капіталі	1	1	1	1	1	1	1	1
Власний капітал, тис.грн	96449	96449	96449	96449	96449	96449	96449	95449
Позиковий капіталу, тис.грн	0	17478	27965	34955	69911	96449	109548	139822
Рівень передбачуваних дивідентних витрат	0	0	0	0	0	0	0	0
Рівень ставки % за кредит, з урах.премії за ризик	0	0	10,65	10,75	11,25	11,63	11,82	12,25
Податковий коректор	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Середньозважена вартість капіталу	0	0	2233,7	2818,2	5898,7	8412,8	9711,4	12846,2

Джерело: розраховано автором

Як видно з таблиці 3.2, найнижча середньозважена вартість капіталу досягається у випадку співвідношення 80 % : 20 %. Така структура може збільшити ринкову вартість компанії «ABIC».

Розглянемо також метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Тепер скоригуємо отриманий оптимальний розподіл капіталу компанії між власним, короткостроковим та довгостроковим позиковим капіталом за допомогою моделі прийняття рішень з урахуванням трьох підходів (стратегій) до фінансування капіталу «ABIC» – агресивного, поміркованого та консервативного.

Знайдемо рекомендовані межі для позикового капіталу залежно від стратегії фінансування (табл.3.3):

Таблиця 3.3

Розрахунок оптимальних розмірів позикового та власного капіталів

Стратегія фінансування	Формула	Розрахунки
Агресивна	$ПК_{кор} = X_1 = 0,33(ПК+ВК)$ $ПК_{довг} = X_2 = 0,3(ПК+ВК)$	$ПК_{кор} = 0,33 * 113927 = 37595,91$ тис. грн. $ПК_{довг} = 0,3 * 113927 = 34178,1$ ти.грн
Помірна	$ПК_{кор} = X_1 = 0,33(ПК+ВК)$ $ПК_{довг} = X_2 = 0,167(ПК+ВК)$	$ПК_{кор} = 0,33 * 113927 = 37595,91$ тис. грн. $ПК_{довг} = 0,167 * 113927 = 19025,809$ тис.грн
Консервативна	$ПК_{кор} = X_1 = 0,167(ПК+ВК)$ $ПК_{довг} = X_2 = 0,067(ПК+ВК)$	$ПК_{кор} = 0,167 * 113927 = 19025,809$ тис. грн. $ПК_{довг}$ $= 0,067 * 113927 = 7633,109$ тис. грн.,

де ПК, ВК — оптимальні розміри позикового та власного капіталів

Елементи цього потоку показують оптимальні з точки зору інвестора обсяги позикового короткострокового, довгострокового та власного капіталу.

Таким чином, оптимізація структури капіталу ТОВ «ABIC» є однією з центральних проблем фінансового менеджменту, яка полягає у визначенні такого співвідношення між власним і позиковим капіталом, яке дозволить максимізувати ефективність діяльності компанії. Оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу становить 80 % : 20 %. Отримавши інформацію про показники критеріїв оптимізації структури капіталу, можна більш ефективно управляти капіталом компанії.

Важливим аспектом фінансової стійкості підприємства є управління грошовими потоками, яке включає в себе контроль за надходженнями та витратами, а також забезпечення необхідного рівня ліквідності. Це дозволяє уникати касових розривів та забезпечити своєчасне виконання зобов'язань перед

контрагентами. Ефективне управління грошовими потоками сприяє підтримці фінансової рівноваги та можливості оперативно реагувати на зміни ринку.

Запровадження більш детального прогнозування грошових потоків для забезпечення ліквідності підприємства та уникнення касових розривів: Прогнозування грошових потоків є інструментом управління фінансовими ресурсами. Воно дозволяє передбачити можливість дефіциту коштів та забезпечити своєчасне фінансування операційної діяльності, мінімізуючи ризик касових розривів. Детальніше прогнозування допомоги тому, що підприємство може ефективніше планувати свої платежі та уникати серйозних витрат на фінансування заборгованостей.

Поліпшення роботи з дебіторською заборгованістю: скорочення термінів погашення та запровадження системи бонусів за періодичні платежі: Управління дебіторською заборгованістю є фактором підтримки ліквідності підприємства. Скорочення термінів погашення заборгованості та стимулювання клієнтів через систему бонусів за своєчасні платежі допомагають зменшити фінансові ризики та підвищити обіговість коштів. Це також дозволяє зменшити обсяг проблемної заборгованості та покращити взаємовідносини з партнерами.

Для досягнення стратегічних цілей підприємства необхідно впроваджувати чітку політику інвестування, яка базується на оцінці ризиків, прогнозуванні віддачі та термінах окупності проектів. Ефективні інвестиції сприяють зростанню вартості підприємства, оптимізації використання ресурсів та забезпеченню стійкого розвитку. Визначення найбільш прибуткових проектів та контроль за інвестиціями дозволяє підвищити фінансову стійкість.

Диверсифікація інвестиційних портфелів для зменшення ризиків: Диверсифікація інвестицій відбувається у розподілі коштів між безкоштовними проектами або активами з метою зниження ризиків. Це дозволяє уникнути значних фінансових втрат у разі негативного розвитку подій у будь-якому з

напрямів інвестицій. Диверсифікація також робить ймовірність отримання стабільного доходу навіть у складних ринкових умовах.

Одним із важливих напрямків вдосконалення фінансової політики є зниження витрат на оптимізацію операційних процесів. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє більш ефективний контроль за витратами, виявляти неефективні ділянки діяльності та скорочувати їх. Раціоналізація виробничих процесів також зниження витрат на сировину, енергію та інші ресурси.

Вдосконалення системи фінансового обліку та звітності дозволить покращити контроль за фінансовими показниками підприємства та забезпечити прозорість для зовнішніх і внутрішніх користувачів. Автоматизація процесів звітності та моніторингу фінансових показників у реальному часі сприяє оперативному виявленню проблем та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Управління фінансовими ризиками є важливою частиною фінансової політики. Це включає розробку та впровадження стратегії, яка спрямована на зменшення впливу несприятливих факторів на фінансовий стан підприємства. Включення страхування, хеджування та використання сучасних інструментів фінансового аналізу допоможе мінімізувати втрати та забезпечити стабільність фінансових потоків.

Фінансово-економічна діяльність ТОВ-підприємство «ABIC», спрямована на досягнення поставленої мети із врахуванням реальних показників за даними фінансового аналізу, внутрішньогосподарського контролю, оцінки реальних інвестиційних проектів та інших показників. Основні завдання ефективної фінансової політики підприємства є:

- 1) недопущення збитків та збільшення маси прибутку;
- 2) пошук резервів поліпшення фінансового стану та підвищення фінансової стійкості підприємства на основі економічного аналізу;

- 3) вибір напрямів та оптимізація структури виробництва з метою підвищення його ефективності;
- 4) мінімізація фінансових ризиків;
- 5) забезпечення джерел фінансування виробництва;
- 6) раціональна організація фінансових потоків та розрахунків, що забезпечують максимальну їх віддачу і мінімальний ризик;
- 7) раціональний розподіл отриманого прибутку в розширення виробництва і споживання.

Ефективність фінансової політики рівнем досягнення запланованих цілей та здатністю підприємства отримувати максимальні результати за мінімальних витрат. Вона оцінюється через фінансові показники окремих підрозділів і підприємства в цілому, а також через раціональність управління та використання фінансових потоків, матеріальних і трудових ресурсів. Крім того, важливу роль відіграє оптимізація витрат і забезпечення сталого розвитку підприємства за допомогою ефективного розподілу ресурсів для досягнення стратегічних завдань.

Для вдосконалення фінансової політики ТОВ «АВІС» пропонуємо ще кілька нових стратегій, які сприятимуть підвищенню ефективності фінансового управління та зміцненню конкурентних позицій на ринку:

1. Інтеграція стратегічного фінансового планування. Розробка довгострокової фінансової стратегії, що відповідає загальним цілям підприємства. Включає прогнозування грошових потоків на кілька років, визначення ключових інвестиційних можливостей та оцінку ризиків.

2. Запровадження системи контролінгу. Впровадження контролінгу дозволить ТОВ «АВІС» точніше відстежувати фінансові показники в реальному часі, забезпечуючи оперативний моніторинг витрат, доходів і фінансових результатів, що сприятиме швидкій реакції на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі.

3. Диверсифікація джерел фінансування. Ефективним кроком у вдосконаленні фінансової політики є пошук нових джерел фінансування, наприклад, через випуск корпоративних облігацій або залучення інвесторів, що зменшить залежність від банківського кредитування та підвищить фінансову гнучкість.

4. Автоматизація фінансових процесів. Впровадження сучасних програм для автоматизації фінансових операцій дозволить зменшити час виконання рутинних завдань, знизити кількість помилок і підвищити ефективність роботи фінансового відділу.

5. Управління фінансовими ризиками. Розробка стратегії управління ризиками, що включає хеджування валютних ризиків, страхування від збитків та сценарний аналіз, допоможе підприємству мінімізувати вплив негативних зовнішніх факторів та зберегти стабільність у нестабільних економічних умовах.

6. Оптимізація витрат та підвищення операційної ефективності. Покращення процесів управління витратами через аналіз кожного етапу діяльності підприємства. Можливе впровадження системи ощадливого менеджменту, що дозволить знизити виробничі витрати та зменшити витрати на сировину та енергію, що, в свою чергу, підвищить загальну рентабельність.

7. Розвиток інвестиційної політики. ТОВ «ABIC» може вдосконалити свою інвестиційну політику, розробивши систему оцінки інвестиційних проектів з огляду на їхню вигідність і ризики, що допоможе вибрати найбільш перспективні проекти та зменшити ризик невдалих інвестицій.

8. Підвищення фінансової прозорості та звітності. Прозорість фінансових операцій та звітність є важливими для залучення зовнішніх інвесторів і покращення відносин з партнерами. Досконалість процесів внутрішньої та зовнішньої звітності підвищить довіру до компанії та поліпшить її репутацію на ринку.

ВИСНОВКИ

Проведені дослідження дали можливість сформулювати висновки та розробити рекомендації теоретичного та науково-практичного характеру для вирішення наукової проблеми вдосконалення фінансової політики підприємства. Зокрема:

1. Фінансова політика підприємства є критично важливим інструментом для забезпечення його ефективної діяльності та конкурентоспроможності в умовах ринкових змін. Вона визначає довгострокові та короткострокові цілі, що стосуються управління фінансовими ресурсами, формування та оптимізації грошових потоків, а також забезпечення фінансової стабільності. Гнучкість і адаптивність фінансової політики до змін зовнішнього середовища є необхідними для швидкого реагування на виклики та використання нових можливостей. Оскільки багато підприємств наразі дотримуються реактивного підходу до управління, важливо переходити до проактивного планування, яке враховує стратегічні інтереси та специфіку кожного суб'єкта господарювання. Впорядкування фінансових відносин, покращення управління грошовими потоками і оптимізація фінансових операцій сприятимуть досягненню бізнес-цілей та підвищенню загальної ефективності. Успішна реалізація фінансової політики дозволить підприємствам не лише стабільно функціонувати, але й розвиватися в умовах сучасної економіки.

2. Фінансовий механізм є важливим елементом фінансової політики підприємства, що забезпечує ефективне управління фінансовими ресурсами. Різноманітність підходів до визначення фінансового механізму свідчить про його складність та багатоаспектність. Він не лише охоплює методи та форми організації фінансових відносин, але й включає елементи, що впливають на соціально-економічний розвиток. Основним завданням фінансової політики є встановлення чітких цілей у сфері фінансової діяльності, що дозволяє

підприємству адаптуватися до зовнішніх змін, оптимізувати витрати, мобілізувати внутрішні ресурси і підвищити конкурентоспроможність продукції. Формування фінансової політики потребує комплексного підходу, що враховує як внутрішні, так і зовнішні чинники, адже успіх підприємства залежить від його здатності ефективно реагувати на виклики ринку і підтримувати збалансовані фінансові взаємовідносини.

3. В результаті виконання аналітичного розділу було проаналізовано Товариство з обмеженою відповідальністю підприємство «ABIC», яке є великим виробником високоякісних легких масел, майонезів, олії та безалкогольних напоїв, заснованим у 1998 році в місті Вінниця. Вся продукція підприємства виготовляється на сучасному обладнанні, що відповідає українським та міжнародним стандартам харчової промисловості. ТОВ «ABIC» вирізняється на українському ринку тим, що поєднує маркетингові дослідження, розробку нових продуктів, повний виробничий цикл, продаж готової продукції, а також просування і рекламу своїх брендів.

4. Аналіз фінансової діяльності ТОВ «ABIC» демонструє, що підприємство оперує в правовому середовищі, забезпечуючи захист прав споживачів та розвиток конкуренції. Основні фінансові показники свідчать про зростання чистого доходу, проте існує і зростання витрат, що може призвести до фінансових труднощів. Коефіцієнти ліквідності показують, що підприємство має певні проблеми з абсолютною ліквідністю, але в цілому здатне виконувати свої зобов'язання. Оцінка фінансової стійкості вказує на стабільність відносин між власним та позиковим капіталом, проте зниження коефіцієнта фінансової незалежності є тривожним сигналом. Рентабельність підприємства залишається на низькому рівні, що вимагає заходів для покращення прибутковості. Регулярне проведення фінансових і маркетингових досліджень допомагає підприємству адаптуватися до ринкових змін і підтримувати стабільність.

5. Оцінка фінансової політики ТОВ «ABIC» за період 2021-2023 років демонструє зміни у ліквідності, платоспроможності та діловій активності підприємства. Аналіз фінансової звітності виявляє низку важливих аспектів, які потребують уваги. Ділова активність: коефіцієнт загальної оборотності активів залишився стабільним на рівні 2,4, що свідчить про сталість, але відсутність зростання продуктивності. Коефіцієнт оборотності виробничих запасів зріс до 7,8, що говорить про покращене управління запасами. Проте, суттєве зниження коефіцієнта оборотності незавершеного виробництва (з 2437,1 до 5604,6) викликає занепокоєння, вказуючи на затримки в виробничих процесах.

6. Дебіторська та кредиторська заборгованість: Дебіторська заборгованість за продукцію зросла з 39 618 тис. грн у 2021 році до 81 886 тис. грн у 2022 році, але в 2023 році знизилась до 34 322 тис. грн. Це свідчить про проблеми з реалізацією продукції та збором боргів. Кредиторська заборгованість також демонструє коливання, зокрема довгострокові кредити зросли, а поточна кредиторська заборгованість зменшилась до 28 820 тис. грн.

7. Підприємству необхідно зберігати баланс між власним капіталом і заборгованістю, оскільки надмірність боргів підвищує ризики. Коефіцієнти, що характеризують фінансову стійкість, потребують покращення, оскільки зниження показників вказує на потенційні фінансові труднощі. Фінансова політика підприємства потребує вдосконалення через постійний моніторинг фінансових показників. Стратегічний підхід до управління фінансами дозволить забезпечити стабільний розвиток та адаптацію до змін у ринковому середовищі.

8. У сучасних умовах більшість українських підприємств, зокрема ТОВ «ABIC», стикаються з численними економічними перешкодами, викликаними зовнішніми та внутрішніми факторами. З метою подолання кризових явищ важливим є постійне діагностування фінансового стану підприємства та розробка ефективної антикризової фінансової політики.

Важливими аспектами вдосконалення фінансової політики є оптимізація структури капіталу, управління грошовими потоками та мінімізація фінансових ризиків. Оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу (80%/20%) дозволяє підвищити ефективність діяльності, а ефективне управління грошовими потоками допомагає уникати касових розривів. Запровадження нових стратегій, таких як інтеграція стратегічного фінансового планування, автоматизація фінансових процесів та диверсифікація джерел фінансування, може суттєво підвищити фінансову стійкість підприємства. Важливо також удосконалити систему фінансового обліку та звітності для підвищення прозорості та довіри з боку партнерів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко І. П. Фінансова політика як інструмент соціально-економічного розвитку країни. *Бізнес Інформ*. 2019. № 3. С. 341-345.
2. Бондарчук Н. В., Тімашова А. М. Модель аналізу дебіторської заборгованості: основні показники. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2019. № 3 (71). С. 170-177.
3. Васечко Л.І. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Європейський науковий журнал Економічних та фінансових інновацій*. 2021. №1(7). С. 26-40.
4. Винник Т., Химич І., Константюк Н. Фінансово-економічне оцінювання діяльності підприємств в умовах нестабільності. *Галицький економічний вісник*. 2020. Том 64. № 3. С. 116-127.
5. Вовк В. Я. Формування державної фінансової політики як детермінанти сталого розвитку в умовах впливу глобалізаційних процесів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 2(22). С. 168-177.
6. Григорук І., Колісник О. Фінансова політика держави як інструмент економічного розвитку. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № (2). С. 159-164.
7. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 488 с.
8. Гурчунова Є. Сутність фінансової політики підприємства та методи її реалізації. URL: <https://aboutmarketing.info/ekonomika/sutnist-finansovoyipolityky-pidpryyemstva-ta-metody-yiyi-realizatsiyi/> (дата звернення 18.07.2024)
9. Добровольська О.В., Ясинська Д.В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. *Економічний простір*. 2021. Вип. 166. С. 81-84.
10. Дергалюк Б. В., Парфенюк М. В. Економічна сутність поняття «фінансова політика» та принципи її реалізації на підприємстві. *Ефективна*

економіка. 2020 №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5574> (дата звернення 28.08.2024)

11. Журавка О.С. Теоретичні аспекти формування системи фінансової безпеки підприємства. *Інноваційна економіка*. 2020. № 5. С.134-139

12. Звіт про фінансовий стан та фінансові результати ТОВ-підприємство «ABIC» за 2021-2023pp. URL: https://clarity-project.info/edr/13304871/finances?current_year. (дата звернення 22.09.2024)

13. Задворних С. С. Удосконалення фінансової політики України щодо детінізації фінансових потоків шляхом створення Громадського бюро. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2020. №. 4. URL : <http://globalnational.in.ua/archive/3-2015/148.pdf> (дата звернення 03.08.2024)

14. Ігнатишин М.В., Росола У.В., Виноградов В.В. Фінансова політика як важлива складова економічного розвитку підприємства. *Освіта і наука*. 2020. Випуск 2(29). С. 134-140.

15. Єрешко Ю. О., Товмасян В. Р. Теорія фінансової політики підприємства. *Економічна наука*. 2020. №15-16. С. 63-68.

16. Ковалевська А. В., Шалімова Д. С. Аналіз ринку як передумова вдосконалення процесу іміджбілдінгу підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3 (506). С. 459-469.

17. Крейдич І. М., Товмасян В. Р., Єрешко О.В. Сутність та економічна природа фінансової політики підприємства. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2020. № 1. С. 17-29.

18. Коровій В.В. Державна фінансова політика як інструмент економічного зростання. *Економіка та держава*. 2020 №12. С. 50 -54.

19. Косарева І. П., Бут А. С. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємств. *Молодий вчений*. 2021. № 4. С. 678-682.

20. Кириченко С., Забіяка В. Управління фінансовою політикою підприємства з метою підвищення стабільності діяльності. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-127>

21. Кириленко О. П. Фінансова політика України в умовах війни. Восьмі Всеукраїнські наукові читання пам'яті С. І. Юрія: збірник наукових праць (м. Тернопіль, 15 листопада 2022 року), 2022. С. 82-86.

22. Коцюрубенко Г.М. Сучасні тенденції розвитку наукових досліджень фінансової політики: актуальні проблеми сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: 1783-Текст%20статті-1716-1-10-20221115.pdf

23. Костякова А.А. Стратегічний аналіз структури капіталу підприємства. *Регіональна економіка та управління*. 2019. № 2, ч. 1. С. 141-146.

24. Купріна Н.М., Ступницька Т.М., Антонюк О.П., Величко О.М. Сучасні аспекти фінансового аналізу оборотних активів підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13, вип. 3. С. 46-55.

25. Киш Л. М. Аналіз структури капіталу та можливості її оптимізації. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 2. С. 70-78.

26. Латковський П.П. Фінансова політика в умовах військового стану. *Адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право*. 2022. №2. С. 223-227

27. Левкович О. В., Калашнікова Ю. М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. № 4. 2021. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.76

28. Луніна І. О., Білоусова О. С., Фролова Н. Б. Особливості формування фіскального простору у воєнний та поствоєнний періоди. *Економіка та держава*. 2022. № 4. С. 20-28.

29. Маршук Л. М., Мовчан Д. О., Покойовий О. О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1228>.
30. Татарин Н., Єзерська У. Модернізація фінансової політики України в умовах сьогодення. *Молодий вчений*. 2022. №6 (106). С. 75-78.
31. Товмасян, В. Р. Методи визначення рівня ефективності фінансової політики підприємств авіаційної промисловості. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 15. С. 69-74.
32. Томчук О.Ф., Левчук М.С. Критерії оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства. *Молодий вчений*. 2019. № 9 (73) С. 480-486.
33. Товмасян В.Р. Методичний підхід до оцінювання динаміки економічних результатів фінансової політики підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №23. С. 23-29.
34. Семенова К.Д. Аналіз тенденцій і прогнозування фінансових показників діяльності підприємств України. *Держава та регіони*. 2019. №5(110). С. 238-242.
35. Хринюк О.С., Третяк Ю.В. Принципи управління фінансовою політикою підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2020. №8. С. 656-658.
36. Чумак О.В., Мельничук І.В., Левіна М.В. Концептуальні засади формування фінансової політики в системі стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2022. № 62. URL: <https://www.researchgate.net/publication/381794541>.
37. Ящук В. В. Фінансова політика в умовах економічних перетворень. URL: <https://knteu.kiev.ua/file/NzM1OQ/ab0627d04c00563fc649a7575cb93e21.pdf>.

38. Bilyk, V., Kolomytseva, O., Myshkovych, O., Tymoshyk, N., & Shcherbatykh, D. (2021). *Modeling sensitivity indices of industrial enterprise organizational change*. Amazonia Investiga. 10(45), pp. 230-241.

39. Bonamigo, A., Mendes, D. Value Co-creation and Leadership: An Analysis Based on the Business Ecosystem Concept. *Business Ethics and Leadership*. 2019. URL: <http://armgpublishing.sumdu.edu.ua/journals/bel/volume-3issue-4/article-7/> (Last accessed:03.09.2024).

40. Gonchar L. Belyak A. (2021). Improving the mechanism of formation of financial stability of hospitality enterprises. *Economy and Society*. Issue №25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/257/245>. (Last accessed:23.08.2024).